

Ο Οδυσσέας ως κεντρικός ήρωας του έπους

ΤΜΗΜΑ: Α2

ΜΑΘΗΤΗΣ: ΓΙΑΝΝΗΣ-ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΙΡΜΠΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: κα. ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΟΥΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Χαρακτηρισμοί που αποδίδονται στον Οδυσσέα μέσα από τα λόγια άλλων, κατά το πρώτο μέρος της Οδύσσειας, σελ. 3-4
- Η προσωπικότητα του Οδυσσέα, σελ. 4
- Ο συμβολισμός του Οδυσσέα και του ταξιδιού του, σελ. 5
- Η Οδύσσεια ως πηγή έμπνευσης για πολλούς καλλιτέχνες, σελ. 5
- Οι ομοιότητες και οι διαφορές του Οδυσσέα του Ομήρου με τα παράλληλα κείμενα που δίνονται, σελ. 6
- Ο Οδυσσέας: ένα διαχρονικό σύμβολο του ανθρώπου, σελ. 7-10
- Το τραγούδι που ξεχώρισα, σελ. 11
- Το σταυρόλεξο μου, σελ. 11-13

Χαρακτηρισμοί που αποδίδονται στον Οδυσσέα μέσα από τα λόγια άλλων κατά το πρώτο μέρος της Οδύσσειας (Τηλεμάχεια)

Οι χαρακτηρισμοί που αποδίδονται στον Οδυσσέα βρίσκονται κυρίως στο προοίμιο από τον ίδιο τον ποιητή. Τον χαρακτηρίζει πολύτροπο, στίχος 1-2 («βρέθηκε ως τα πέρατα του κόσμου»). Επίσης, πολύπειρο, στίχος 4-5 («Γνώρισε πολιτείες πολλές ... που τον σημάδεψαν») αλλά και πολύπαθο, καθώς υπέφερε πολλά όλα αυτά τα χρόνια στα πέλαγα (στίχος 5). Ακόμη, ο Οδυσσέας είναι καστροκατακτητής, γιατί είναι πολύτροπος και είναι πολύπειρος, γιατί είναι κοσμογυρισμένος (έτσι είδε και έμαθε πολλά) αλλά και πολύπαθος. Επιπλέον, από τον ποιητή προστίθεται ο χαρακτηρισμός του φιλέταιρου αρχηγού, γιατί αγαπά και νοιάζεται για τους συντρόφους του, τους οποίους προσπαθεί να σώσει. Σε αυτό το σημείο ο ποιητής στο στίχο 9 («Γιατί εκείνοι χάθηκαν από τα δικά τους τα μεγάλα σφάλματα») δικαιολογεί το γεγονός ότι ο Οδυσσέας επέστρεψε μόνος του, χωρίς τους συντρόφους του και βγάζει την ευθύνη από πάνω του.

Η Κίρκη μεταμορφώνει τους συντρόφους του Οδυσσέα σε γουρούνια

Τέλος, με το επίθετο θεϊκός, (στίχος 24), δηλώνει τις εξαιρετικές ικανότητες του ήρωα. Μέσα και από τα λόγια των θεών, των

οποίων έχει την εύνοια αλλά και του Τηλέμαχου και της Πηνελόπης φαίνεται πως είναι εξαιρετικός άνθρωπος, που έχει περάσει πολλά άσχημα και θα βγει νικητής.

Η προσωπικότητα του Οδυσσέα

Η μεγαλύτερη έμφαση για την προσωπικότητα του Οδυσσέα δίνεται στο προοίμιο. Η προσωπικότητά του σκιαγραφείται μέσα από διάφορους χαρακτηρισμούς που του αποδίδονται.

Αρχικά, καταλαβαίνουμε πως ήταν πολύτροπος, πολύπαθος και πολύπειρος, που σημαίνει πως ήταν κοσμογυρισμένος, είχε βιώσει πολλές εμπειρίες και υπέφερε πολλά όλα αυτά τα χρόνια μέσα στα πέλαγα. Επιπλέον, η φράση «*αφού της Τροίας πάτησε το κάστρο το ιερό*», δηλώνει τον καθοριστικό ρόλο του Οδυσσέα στην άλωση της Τροίας, καθώς είναι γνωστό ότι αυτή επιτεύχθηκε χάρη στο τέχνασμα με το Δούρειο Ίππο. Σε όλες αυτές τις ιδιότητες προστίθεται και αυτή του φιλέταιρου αρχηγού, διότι αυτός νοιάζεται και αγαπά τους συντρόφους του, τους οποίους προσπάθησε να σώσει. Τέλος, το επίθετο θείκός, υποδηλώνει τις εξαιρετικές ικανότητες και αρετές του ήρωα. Σε όλα αυτά, εξίσου, τονίζεται το πάθος του Οδυσσέα να επιστρέψει στην πατρίδα και τους δικούς του «*πόθος διπλός του γυρισμού και της γυναίκας του*»(στίχος 16-17).

Ο συμβολισμός του Οδυσσέα και του ταξιδιού του

Ο Οδυσσέας αποτελεί ένα σύμβολο και είναι η ιστορία της ανθρώπινης ζωής. Ο δρόμος της επιστροφής του Οδυσσέα στην Ιθάκη, είναι αυτό που σημαίνει και το όνομά του: «ου δισσός = όχι αχρείος».

Μέσα απ' αυτήν την άρνηση που υπάρχει στο όνομά του, μπορεί να σημαίνει η έξοδος από την παιδική ηλικία, είναι ένα δύσκολο ταξίδι γεμάτο κινδύνους και περιπέτειες. Γενικώς, ο Οδυσσέας και το ταξίδι του, πιστεύω, πως είναι οι καθημερινοί άνθρωποι, που αγωνίζονται για ένα καλύτερο μέλλον, που φεύγουν από τις οικογένειές τους, την πατρίδα τους, που αντιμετωπίζουν πολλούς κινδύνους και αρρώστιες και η επιστροφή στην "Ιθάκη" του, ο καθένας αισθάνεται τη δικαίωση και την ολοκλήρωσή του και ότι έχει πετύχει τους στόχους του.

Η Οδύσσεια ως πηγή έμπνευσης για πολλούς καλλιτέχνες

Το έργο αυτό του Ομήρου, από την αρχαιότητα έως και σήμερα, αποτέλεσε πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης λόγω του ότι είναι διαχρονικό. Ο Οδυσσέας είναι το σύμβολο του ανθρώπου που αγωνίζεται και πετυχαίνει τους στόχους του. Διδάσκονται ήθη και έθιμα της εποχής αλλά και επιδεικνύεται ότι με την υπομονή και την επιμονή και την προσπάθεια, κάθε άνθρωπος μπορεί να πετύχει το σκοπό του. Δείχνει, τέλος, την καλή και την κακή πλευρά ενός ανθρώπου και την προσπάθειά του να επιβιώσει και να αντιμετωπίσει τους χειρότερους κινδύνους.

(Ο Οδυσσεύς αφηγείται εις τον Όμηρον. -Νίκος Εγγονόπουλος-)

Ομοιότητες και διαφορές του Οδυσσέα του Ομήρου με τα παράλληλα κείμενα που δίνονται

Ο Οδυσσέας του Ομήρου συγκριτικά με το πρώτο κείμενο του JoachimduBellayείναι πως έχουν κοινό θέμα, το ότι λείπουν, όμως στη διαδρομή αυτή δεν έχει σημασία μόνο το τι θα καταφέρεις αλλά και όλες τις εμπειρίες που θα έχει κερδίσει. Και όταν επιστρέψεις πλέον θα είσαι πιο γεμάτος και διαφορετικός. Η διαφορά είναι πως ο Οδυσσέας του Ομήρου έχει δικό του παλάτι και πλούτη, ενώ στο παράλληλο κείμενο, φαίνεται να ζει σε ένα μικρό φτωχικό σπιτάκι και στο χωριό, που όμως το προτιμάει από όλα τα άλλα παλάτια.

Έπειτα, ο Οδυσσέας του Ομήρου με αυτόν του Καραβία, έχουν κυρίως ομοιότητες. Και στις δύο περιπτώσεις, πολέμησαν στην Τροία και ήταν αυτοί που κέρδισαν, ο Ποσειδώνας έβαζε τα εμπόδια για να μην επιστρέψει ποτέ πίσω στην πατρίδα του, όμως και αυτό πάλι το προσπέρασε προκειμένου να γυρίσει πίσω στο σπίτι του. Ακόμη και την αθανασία του πρότειναν και εκείνος την αρνήθηκε. Ούτε και αν πέρασαν 10 χρόνια δεν κατάφεραν να σταματήσουν τον πόθο του για την επιστροφή του.

Ωστόσο, στο τελευταίο παράλληλο, συγκριτικά με τον Οδυσσέα του Ομήρου, υπάρχει μία διαφορετική πλευρά, ενός Οδυσσέα που πιο πολύ παραπονιέται για την ίδια τη ζωή και που θέλει επιτέλους να ηρεμήσει, μα δεν αναφέρεται τόσο έντονα στην επιστροφή του στην πατρίδα του.

Ο Οδυσσέας: ένα διαχρονικό σύμβολο του ανθρώπου

Ο Οδυσσέας έγινε ένα διαχρονικό σύμβολο του ανθρώπου, λόγω του ότι παρουσιάζει την υπομονή, την επιμονή και την αντοχή ακόμη και του σύγχρονου ανθρώπου. Παλεύει με τις δυσκολίες της ζωής και τελικά βγαίνει νικητής.

Κατά καιρούς πολλοί συγγραφείς εμπνεύστηκαν από την ιστορία του Οδυσσέα και την τροποποίησαν λιγότερο ή περισσότερο. Οι κλασικοί Έλληνες συγγραφείς που ασχολήθηκαν με τον Οδυσσέα (Ευρυπίδης, Πίνδαρος και Σοφοκλής) τον σέβονταν για την πονηριά και την εξυπνάδα του και τον παρουσίαζαν ως έναν τίμιο πολεμιστή και βασιλιά. Οι Ρωμαίοι συγγραφείς ήταν διχασμένοι, καθώς κάποιοι τον κατέκριναν (Βιργίλιος Στάτιος), και κάποιοι τον τιμούσαν (Οράτιος, Οβίδιος). Ακόμη, πιο μεταγενέστεροι συγγραφείς που ασχολήθηκαν μαζί του είναι οι Δάντης, Νίκος Καζαντζάκης και άλλοι.

- ***Το έργο του Ομήρου, πηγή έμπνευσης και για τους ποιητές.***

Δευτέρα Οδύσσεια – Κ.Καβάφης-

*Οδύσσεια δευτέρα και μεγάλη,
της πρώτης μείζων ίσως. Αλλά φευ
άνευ Ομήρου, άνευ εξαμέτρων.*

*Ήτο μικρόν το πατρικόν του δώμα,
ήτο μικρόν το πατρικόν του άστυ,
και όλη του η Ιθάκη ήτο μικρά.*

*Του Τηλεμάχου η στοργή, η πίστις
της Πηνελόπης, του πατρός το γήρας,
οι παλαιοί του φίλοι, του λαού
του αφοσιωμένου η αγάπη,
η ευτυχής ανάπαυσις του οίκου*

*εισήλθον ως ακτίνες της χάρας
εις την καρδίαν του θαλασσοπόρου.*

Και ως ακτίνες έδυσαν.

Πηνελόπη – Μιχάλης Γκανάς-

Δέκα χρόνια άφαντος
κι ούτε μιας φωνή,
Πηνελόπη έγινα
σ' άγωνα γραμμή.
Δέκα χρόνια πέρασα
στην Παροναξιά
κι ούτε γνώμη άλλαξα,
ούτε μοναξιά.
Δέκα χρόνια πάνε που γυρνάς
κι ακόμα να φανείς,
σίγουρα θα 'ρχόσουν πιο νωρίς
με πλοίο της γραμμής.

«Η επιστροφή του Οδυσσέα στην Ιθάκη – Πηνελόπη»

Ναυαγό να σ' έβρισκα,
σαν τη Ναυσικά,
δέκα χρόνια να 'σβηνα
κι όνειρα κακά.
Και γυμνό να σ' άφηνα
μες στη φυλλωσιά,
δέκα νύχτες έρωτα
για μια φορεσιά.
Δέκα χρόνια πάνε που γυρνάς
κι ακόμα να φανείς,
σίγουρα θα 'ρχόσουν πιο νωρίς
με πλοίο της γραμμής.

Το τραγούδι που ξεχώρισα

Το τραγούδι που μου άρεσε περισσότερο είναι αυτό του Γιώργου Δημητριάδη «Η Οδύσσεια», γιατί εκτός του ότι είναι το πιο σύγχρονο, παρουσιάζει όλες τις δυσκολίες του Οδυσσέα, που όμως θα καταφέρει να βρεί τις λύσεις. Θέλει να γυρίσει και να σώσει την Πηνελόπη, που την πολιορκούν οι μνηστήρες, και θα το κάνει ακόμη και αν τιμωρηθεί. Παράλληλα, με όλο αυτό, δίνει την εικόνα του σύγχρονου ανθρώπου και την απελπισία του, που για να ζήσει καλύτερα, θα έκανε το οτιδήποτε, προκειμένου να ξεφύγει απ'όλες τις δυσκολίες.

Η « ΟΔΥΣΣΕΙΑ» ΓΙΑ ... ΔΥΝΑΤΟΥΣ ΛΥΤΕΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΕ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΔΙΑ. ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΚΑΘΕΤΗ ΣΤΗΛΗ ΘΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΤΕΙ (ΩΣ ΑΚΡΟΣΤΟΙΧΙΔΑ) ΛΕΞΗ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΒΑΣΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΤΗΣ «ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ» (ΣΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ).

1. Ήταν ο Δημόδοκος στο παλάτι του Αλκίνοου—Η τρίτη μεγάλη ενότητα της «Οδύσσειας».
2. Η βασιλοπούλα στο νησί των Φαιάκων—Η χρήση σιδήρου στα ομηρικά έπη αποτελεί.....
3. Με αυτόν τον μάντη επέστρεψε ο Τηλέμαχος από το ταξίδι του—Είναι συχνή στην «Οδύσσεια» η επική.....
4. Έχει 24 η «Οδύσσεια»--Με αυτόν τον τρόπο εμφανίστηκε η Αθηνά στον Τηλέμαχο.
5. Το νησί της Καλυψώς—Η εποχή του Ομήρου.
6. Τεχνική που μας προετοιμάζει για τα επόμενα—Ο Όμηρος ίσως ήταν ο πρώτος.....

- 7.Ο κεντρικός ήρωας της «Οδύσσειας»--Η εποχή στην οποία αναφέρονται τα ομηρικά έπη.
8. Κράτησε και αυτή κοντά της τον Οδυσσέα για ένα χρόνο—Η πρώτη μεγάλη ενότητα της «Οδύσσειας»--Τόσα ήταν τα πελέκια, από τις τρύπες των οποίων έπρεπε να περάσουν τα βέλη των μνηστήρων (ελληνική αριθμηση).
9. Η γριά παραμάνα του Οδυσσέα—Βασικός θεσμός που επαναλαμβάνεται συχνά στην «Οδύσσεια».
10. Η δεύτερη μεγάλη ενότητα της «Οδύσσειας»--Ο πατέρας του Οδυσσέα—Η πηγή, στο νερό της οποίας ορκίστηκε η Καλυψώ.
11. Με την τεχνική αυτή αφηγείται ο ίδιος ο Όμηρος—Το αντιμετώπισε συχνά ο Οδυσσέας, πριν πάρει μια τελική απόφαση.
12. Αλλιώς τα κουρέλια του Οδυσσέα-ζητιάνου—Το πρωτοπαλίκaro των μνηστήρων—Την ανέφερε ως πατρίδα του ο Οδυσσέας στις πλαστές ιστορίες του.
13. Ο άλλος ζητιάνος με τον οποίο πάλεψε ο Οδυσσέας στο παλάτι της Ιθάκης—Ο Οδυσσέας διαμόρφωσε τον κορμό της σε κλινοπόδαρο—Συχνό επίθετο του Οδυσσέα, που τονίζει την εξυπνάδα/ εφευρετικότάτά του.
14. Η μούσα της επικής ποίησης—Έδωσε το μαντίλι της στον Οδυσσέα.
15. Ο ποιητής της «Οδύσσειας»--Τον χρησιμοποίησε ως παράδειγμα ο Δίας, για να δείξει την ευθύνη του ανθρώπου για τις πράξεις του—Τόσα χρόνια έμεινε ο Οδυσσέας στο νησί της Καλυψώς.
16. Τεχνική του Ομήρου, με την οποία το ποιητικό παρελθόν του έπους εντάσσεται στο ποιητικό παρόν των 41 ημερών της «Οδύσσειας»--Η μεγάλη αίθουσα του παλατιού της Ιθάκης.
17. Χαρακτηρίζει την ένταση της σύγκρουσης Οδυσσέα-Ποσειδώνα—Επίθετο του Οδυσσέα για την αγάπη του προς τους συντρόφους του.
18. Με αυτήν έφυγε ο Οδυσσέας από το νησί της Καλυψώς—Έτσι αποκαλούνται οι σύντροφοι του Οδυσσέα στο προοίμιο—Το νησί των Φαιάκων.
19. Με την τεχνική αυτή ο Όμηρος βάζει τους ήρωες να συνομιλούν μεταξύ τους—Σ'αυτό το αγγείο ανακάτευαν το κρασί με το νερό (αιτιατική).
20. Η «Ιλιάδα» και η «Οδύσσεια» είναι τα πιο γνωστά.....—Βασικό γνώρισμα των θεών.

1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
13																				
14																				
15																				
16																				
17																				
18																				
19																				
20																				